

Eesti POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 19 (177)

9. mail 1925 a.

V. aastakäik.

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
                   poolaastas . . . . . " 500.—
                   veerandaastas . . . . . " 250.—
 Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
                   aastas . . . . . Mk. 800.—
                   poolaastas . . . . . " 400.—
                   veerandaastas . . . . . " 200.—
 Üksik nummer maksab Mk. 25.—
 Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k.12—1.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 4000.—   1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 " " 2000.—   1/8 " " 500.—
 1/3 " " 1350.—   1/16 " " 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%o, tekstis 100%o kallim.
 Adressi muutmise 30 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tall. osak. nr. 543.

Sisu: 1) Eug. Maddison, Riigi- ja omavalitsuste teenijate õiguslik seisukord. 2) Mõnd laskeriistade määrusest. 3) Elumajade uste sulgemise aja küsimus Berliinis. 4) Uus piirivalve kordon. 5) Pangavargus tema viimasel arenemisastmel. 6) Ametlik osa. 7) Väljamaalt. 8) Küsimused ja kostmised. 9) Kuulutused.

Riigi- ja omavalitsuste teenijate õiguslik seisukord*).

Eugen Maddison.

Asudes küsimuse juure, tuleks kõige pealt selgusele jõuda, keda õieti lugeda riigiteenijateks. Riigi, kui tööandja peale vaadates, tuleks riigiteenijate all mõista kõiki, kes riigiga mõnesuguses teenistusslikus vahekorras seisavad. Kuid tööandjana esineb riik ainult neil aladel, kus ta eraettevõtjana tegutseb, ainult seal, kus riigi ja tema teenijate vahel eraõigus valitseb. See vahekord ei ole aga riigiteenistusslik vahekord, — ta võib aja jooksul ühel või teisel alal muutuda selleks ja ta muutub, mida kinnitab ajalugu, mida tõendab riigi ülesannete alaline kasv, kuid sel juhtumisel kaotab ka riik tööandja ilme. Riigiteenistusslik vahekord on seal, kus riik esineb riigina, kus tema teenistuses

või ametis seisvad isikud esinevad tema orgaanidena, tema võimu, tema, kui riigi, ülesannete teostajatena. — s. t. seal, kus valitseb avalik õigus. Sellest järgneb, et riigiteenijateks juriidilises või tehnilises mõttes tuleb lugeda ainult neid riigiga teatavas teenistusslikus vahekorras seisvaid isikuid, kelle teenistus kannab avalikõiguslikku ilmet. Lähemat definitsiooni ei anna ükski seadusandlus, ei anna ka seadus. Ei anna seda ka meil maksev vene kodanlik teenistusseadus, ei anna meie oma seadusandluse uuendused, ei anna, nagu teada, ka Riigikogu poolt 18. detsembril 1924 a. vastuvõetud riigiteenistusseadus („R. T.“ nr. 149 — 1924 a.). Selle kohta loeme seletuskirjast tähendatud seaduse juure järgmist: „Käesolev riigiteenistusseaduse eelnõu ei taha üldiselt kindlaks määrata kes riigiametnik, vaid

Ettekantud 1. mail k. a. III. üleriiklisel riigi- ja omavalitsuste teenijate kongressil.

asub riigiametniku mõiste kindlaksmääramisel puhtvormaalsele seisukohale, nagu seda suurem osa teiste riikide seadusandlusi teevad“.

Ei anna seda seadusandlus ja teadus sel lihtsal põhjusel, et teda üldse võimata anda. On tähtsusetu riigiteenija mõiste selgitamisel harilikult riigiteenijat iseloomustavad tunnused. Näit., ei oleks õige lugeda riigiteenijaks ainult neid, kes mõnd ametikohust täidavad, sest võib riigiteenijaks olla ka see, kes seda ei täida, nagu kohtuameti kandidaat, uue riigiteenistuse järele reservi lastud ametnik jne.; ei ole tähtis ka see asjaolu, kas keegi eluksajaks või teatava aja peale, või prooviteenistusse võetud, või määramata aja peale ametisse võetud, õigusega teda igal ajal tagandada (auf Kündigung, Wiederruf), — näit. loetakse riigiteenijateks rekwiireerimise komisjoni ametnikud, kohtuameti kandidaadid jne., edasi ei tule mõõduandvaks lugeda seda asjaolu, kas keegi oma tegevuse eest palka saab või mitte, sest näit. vene ajal teenisid kohtuameti kandidaadid tasuta ja alles 1910 a. saadik hakati mõnedele palka maksma; tähtsusetu on ka ametisse määramise kord või alus (nimetamine, leping), tähtis on ainult see, et riigi ja riigiteenija vahel tekiks avalikõiguslik teenistusvahetuskord; edasi ei ole mõõduandev, kas riigiteenija tegevus on riigivõimu teostamine või puht tehniline — näit., vene ajal loeti ülikooli professori, nagu praegugi, riigiametnikuks, kuid kordnik oli vabapalgaline.

Mis puutub eriti „riigiteenija“ nimele, siis ei võiks tähendamata jätta, et teda tarvitatakse meil, et võimaldada riigiteenistuses seisvate isikute liigitamist ametnikkudeks ja teenijateks. „Riigiteenija“ („Staatsdiener“) nimetus on näit. kadunud uuemas seadusandlustes ja tema asemel tarvitatakse nüüd sõna „ametnik“ („Beamter“).

Pöördes meil maksva seadusandluse juure tuleb see iaotada kolme ajajärku: veneaegne seadusandlus, vahepealne ja meie uuem seadusandlus (uus riigi teenistusseadus).

Veneaegne seadusandlus (kodanlik teenistusseadus) liigitab samuti riigiteenistuses seisvaid isikuid, ta tunneb ametnikke, kantseleiteenijaid ja alamteenijaid, ametnikke ja kantseleiteenijaid määratakse ametisse, alamteenijaid aga palgatakse. Vahe ametnikkude ja kantselei-

teenijate vahel seisab ainult selles, et esimesed täidavad koosseisus ettenähtud ametite kohuseid (nii ütelda «*состоять въ классныхъ должностяхъ*»), teised aga kantselei tööde peal väljaspool kindlat koosseisu. Alamteenijad, seistes riigiteenistuses, isegi koosseisus ettenähtud kohtadel, nagu, näit., kordnikud, erimesid ametnikkudest ja kantseleiteenijatest selle poolest, et neid palgati, seati ametisse eraõigusliku lepingu alusel, ja veel selle poolest, et nende peale ei laiendatud aukraadidesse tõstmise kord, mis on seletatav sellega, et neilt hariduslist tsensust ei nõutud. Viimast asjaolu (hariduse mittenõudmine) tuleb ka lugeda põhjuseks, miks vene seadusandlus leidis tarviliku olevat neid ametisse seadida mitte nimetamise või määramise teel, vaid eesõigusliku lepingu alusel. Aukraadi saamiseks oli tarvilik teatav haridus; kõik ametikohad (классныя или штатныя должности) vastasid teatavatele aukraadidele: järjekult oli vene seadusandluse seisukohalt sarnane ametisse seadmise kord enamvähem õigustatud, kuigi seda juriidiliselt õigeks pidada ei saa, sest õiguse seisukohalt on võimata, et riik ühelt poolt kellegi kohuseid avalikõiguslikult seadusega korraldab, nii ütelda tema üle oma võimu teostab, teiselt poolt teda aga oma vabapalgaliseks teenijaks loeb. Ehk küll meie oma seadusandlus Eesti Vabariigi tekkimise ajast kuni uue riigi teenistusseaduse vastuvõtmiseni, riigiteenijaid liigitab, ei anna sellele liigitusele aga endist tähtsust. Kõneledes ühes kohas (Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaan. 1920 a. ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal kinnitatud määrus riigiteenijate ametsõitude tasu asjas — „R. T.“ nr. 8/9 — 1920 a.) ametnikkudest ja alamteenijatest (nähtavasti nendest, mis kodanliku teenistusseaduse § 211 üles loetud, nagu majateenijad, käskjalad jne.), kõneleb ta teises kohas (Vabariigi Valitsuse poolt 6. veebruaril 1920 a. vastu võetud ajutised kodukorra määrused valitsusasutustes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta („R. T.“ nr. 26/27 — 1920 a.) ametnikkudest, ära jättes nende liigitamist ametnikkudeks ja teenijateks. Vabariigi Valitsuse poolt 12. aprillil 1920 a. ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal vastu võetud määrused perekonna abiraha maksmise asjus riigiteenijatele ja töölistele („R. T.“ nr. 57/58 — 1920 a.) tarvitatakse juba riigiteenija mõistet.

Vabariigi Valitsuse poolt 3. jaan. 1921 a. ajutise valitsemise § 12-a korras vastuvõetud seadus riigiametnikkude ja teenijate ametist vabastamise kohta („R. T.“ nr. 3 — 1921 a.) kõneleb jällegi ametnikkudest ja teenijatest, kuid ilma nende vahel mingisugust vahet tegemata.

Riigiteenijate ametsõitude tasu seadus („R. T.“ nr. 113 — 1921 a.) kõneleb ühelt poolt ametnikkudest ja vabapalgalistest teenijatest (§ 1. p. a), teiselt poolt alamteenijatest ja töölistest (§ 1. p. b). Et sama paragrahvi märkuses kõneldakse alamteenijate koosseisu kindlaksmääramisest, tuleb järeldada, et tähendatud seadus ei ole asjasse muutusi toonud; jääb maksvaks ikkagi jaotus ametnikud ja alamteenijad. See asjaolu, et seal kõneldakse ka vabapalgalistest teenijatest, võib tähendada ainult seda, et riigiasutuste elus võib ette tulla tarvidus palgata kedagi ühe või teise juhuslise töö peale ja et ametsõitude puhul tuleb neid asetada ametnikkudega ühte seisukorda, kuid igatahes mitte seda, et riigiteenijad nüüdsest peale jagatakse ametnikkudeks ja vabapalgalisteks teenijateks. Ei ole asjasse muudatusi toonud riigiteenistusest vabastamise korral palga edasimaksamise seadus („R. T.“ nr. 51/52—1924. a.) ja riigiasutuste töö koondamise seadus („R. T.“ nr. 83/84—1924. a.), sest arvesse võttes, et kodanlik teenistusseaduse § 550, mille järele ülemusel on õigus kantselei teenijate koosseisu korraldada nende summade piirides, mis selleks eelarves ette nähtud, maksvust ei ole kaotanud, tuleb arvata, et ka meil on võimalik kahte liiki koosseisude kohti esiteks koosseisu seaduses ette nähtud, ja teiseks vastava ülemuse poolt temale antud summade piirides kindlaks määratud ameti kohad.

Võis loota, et meie seadusandlus samas sihis ka edasi areneb, kuid täitsa ootamatult asus riigiteenistuse seadus uuele, meie seadusandlusele täitsa võõrale seisukohale. Iseenesest ei ole see uus seisukoht, vaid üldiselt sama, mis valitses Lääne-Euroopa ja Põhja-Ameerika Ühisriikides ühel või teisel kujul XVIII ja XIX aastasajal. Uue riigiteenistusseaduse § 1. järele jagunevad riigiteenijad: 1) ametnikkudeks, kes teenivad riigiasutuste koosseisudes ettenähtud ametkohtadel, ja 2) vabateenijateks, kes teenivad riigiasutuste koosseisudes ettenähtud vabateenistuskohadel või täidavad ajutiselt ametniku kohuseid.

Vabariigi Valitsuse seaduseelnõus oli samuti ette nähtud riigiteenijate jaotus, kuid tema seisukoht oli kokkukõlas nii maksva seadusandluse, kui ka meie seadusandluses väljendatud sihtidega. Tähendatud seaduseelnõu § 1. järele jagunesid riigiteenijad: 1) riigiametnikkudeks, kes riigiasutuste koosseisudes ettenähtud ametites teenivad, ja 2) vabapalgalisteks riigiteenijateks, kes väljaspool koosseisu seatud ametites teenivad, s. t. et seaduseelnõu järele loeti ametnikkudeks kõiki, kes kestvate ametite kui kohtade peale määratud, vabapalgalisteks neid, kes juhusliste või ajutiste tööde peale palgatud. Mis sundis Riigikogu sellest seisukohast loobuma? Seletuskirjast leiame järgmisi põhjendusi: „riigiteenijate kahte kategooriasse liigitamise põhjuseks on peaaeglikult see asjaolu, et riik tarvitab oma võimu teostamisel teenijaid, kelle tegevus ja kelle peale pandud ülesannete täitmine on mitmesuguse tähtsusega. Ühede peale on pandud riigi tahte avaldamine ühes raske vastutusega, kuna teised jälle on lihtsad tehnilised abijõud, kes vabad iga-sugusest vastutusest ehk kannavad hoopis vähemal määral vastutust. Vastavalt iga riigiteenija peale pandud kohustustele ja riiklise tegevuse tähtsusele, varustab riik teenijaid vähema ehk suurema õigusega. Sarnasteks hoopis suurema õigusega varustatud riigiteenijate liigiks käesoleva eelnõu alusel on ametnikud võrreldes vabateenijatega. Üheks sarnaseks enamsoodustuseks, mis ametnikule tehakse võrreldes vabateenijaga, on ilmikahtlemata kestev ja püsiv teenistusvahetkord riigiga. Ametnik võetakse ametisse määramata ajaks ja teda ametist lahti lasta on hoopis keerulisem ja raskem, kui vabateenijat, kelle teenistusvahetkorda riigiga korraldavad harilikud tsiviilseaduse eeskirjad. Suurema kindlustuse pakkumine ametnikule on tingitud: et tekiaks rippumatu, iseseisev ja ülemuse survest vaba riigiametnikkude klass, teiseks nõuab asjaolu, et ametnik oma ülesannete kõrgusel seisaks, suurt ja kulukat teoretistlik ettevalmistamist, samuti suurt praktikat. Loomulik on, et sarnast ametnikku ei või kerge käega omalt kohalt vabastada, sest vastasel korral ei hakkaks keegi end ametniku kutsele valmistama ja sellega seotud kulusid kandma, kui temal äratundmine puudub, et teda ametikohalt ainult piiratud, seaduses kindlasti fikseeritud juhtumustel võib ametist lahti lasta.

Vabateenijad, kes abijõududena töötavad ja ettevalmistusi teevad ametnikule nende viljakaks tegutsemiseks, on vähem kvalifitseeritud ja palju vähema ettevalmistusega. Vabateenijaga võib riik vähem siduda ja ei tarvitse luua kestvaid vahekordi, nagu seda sunnitud on tegema ametnikkudega. Teenistusvahekorra nendega korraldab riik tsiviilseaduse ja riigiteenistusseaduse § 2 märgitud paragrahvide eeskirjade järgi.“

Ettetoodud põhjusi ei või kaaluvaks lugeda, rääkimata sellest, et nad mitmesuhtes juriidiliselt õige rängalt lonkavad. Üks neist on selge, s. o. tahtmine mõnede riigiteenijate (ametnikkude) kohta maksuma panna, olgugi, et maskeeritud kujul, tsiviilseaduste taha pugedes, kurikuulsat kolmandat punkti. Selle jaoks aga ei oleks sugugi tarvis olnud tsiviilseadust appi võtta, iseäranis, kui arvesse võtta, et pensioni seaduse järele on pensioni õigus ka vabapalgalistel. Oleks võidud teiste riikide seadusandluste järele määrata ametnikke eluks ajaks, teatava aja peale või kuni vabastamiseni (Kündigung, Wiederruf). Ei või ütelda, et õnnelik oleks ka riigiteenistusseaduses tarvitataavad nime-

tused „vabateenija“ ja „vabateenistus“. Nagu juba eelpool tähendasin — riigiteenistuslik vahekord on avalikõiguslik vahekord, kus juures see vahekord ei või mingil tingimisel muutuda vabateenistuslikuks vahekorraks, mida tõendab isegi riigiteenistuse seadus neis paragrahvides, mis ka „vabateenijate“ kohta maksvad. Ei või tähelepanemata jätta ka seda asjaolu, et riigiteenistuse seadusega loodud „vabateenijate“ instituudiga on isegi nii kaugele mindud, et selle all ka riigihuvid kannatada saavad. Näit. „vabateenijalt“ ei nõuta, et ta oleks Eesti kodanik ja oskaks riigi keelt, et temal oleks vastav haridus, et ta vastaks ametnikkude kohta nõutavale vanadusele, et oleks tervistliselt töövõimeline. Edasi võib „vabateenijaks“ teenistusse võtta neid, kes kohtu otsuse läbi on kaotanud õiguse ametis olla, kes seisavad eeluurimise või kohtu all süütegude pärast, mille eest seaduses ette nähtud vangimaja või raskem karistus, selle juures võib vabateenija ajutiselt täita ametniku kohuseid ja isegi, kui vabateenija sarnasel kohal olla, kus temal asju otsustada tuleb jne. Võiks sellest veel pikemalt rääkida, kuid jätkub ka sellest. (Järgneb.)

Mõnd laskeriistade määrusest.

Vabariigi Valitsuse poolt 9. veebruaril 1921. a. vastuvõetud määruses laskeriistade hoidmise, kandmise, nendega kauplemise ja nende valmistamise kohta („R. T.“ nr. 13—1921. a.) § 5 kõlab: Loa kättesaamise, ehk juba peetava laskeriista uuendamise korral näitab loa omanik muretsetud ehk uuendatud riista ühes loaga ette, linnas — politseijaoskonna ülemale, maal — valla ehk alevi vanemale politsei kordnikule (nüüd raiooni ülemale) ja mitte hiljem kui kahe nädala jooksul loa kättesaamisest ehk riista uuendamisest arvates.

Selle määruse põhjal mõned politsei jaoskonna ülemad võtavad vastutusele isikuid, kes loa kättesaamise päevast arvates 2 nädala jooksul pole laskeriista registreerinud, kui ka neid, kes pole suutnud tähendatud aja jooksul veel laskeriista muretsetada, sellepeale vaatamata missugused asiaolud sundisid inimest riista muretsemist edasi lükkama, kas raha puudus, soovitava laskeriista mitteleidmine või muud.

Teised jaoskonna ülemad põhimõtteli-

selt loobuvad süüdistamisest selle eest, et loa kättesaamise päevast arvates pole laskeriista 2 nädala jooksul ostetud, vaid süüdistavad ainult neil juhtumistel, kui hooletuse tõttu inimene üle kahe nädala laskeriista registreerimata kannud, luba kättesaamise aega arvesse võtmata.

Kuid ülaltähendatud määrus ühel ega teisel juhtumisel redaktsiooniliselt vahet ei tee, vaid nõuab vastutusele võtmist sama määruse § 18 järgi R. Tr. S. § 29 põhjal.

Määruse kahel viisil arusaamine tekitab heaksarvamise süsteemi, milline kodanikkude seisukohast nüüdsel ajal pole soovitav....

Loa kättesaamise päevast arvates 2 nädala jooksul laskeriista muretsemise ja sama aja jooksul registreerimise nõuded, nagu § 5 täpselt ära määrab, ei oleks tarvilikud minu arvates, alljärgmistel põhjustel:

Kui isik omale laskeriista loa on saanud ja nõuetavad tempel- ning maakonna maksud tasunud, selle juures, täiesti aus ja ustav kodanik, nagu seda lubasaaja

peab olema, siis ei kannata keegi selle läbi, kas inimesel laskeriista taskus on või mitte. Sellepärast ei oleks ka tarvidust nõuda, et just loa kättesaamise momendist arvates peaks laskeriista registreerima, sest sagedasti ei ole laskeriista võimalik nii lühikese aja jooksul osta, kuna teatavasti enne loa kättesaamist laskeriista võimata muretseda.

Loomulikult nõuab järelvalve laskeriistade registreerimist teatud aja näituseks, 2 nädala jooksul, kuid viimasel nõudel ei peaks ühist olema loa väljaandmise ajaga. Kui aga tahetakse seda korda maksvaks pidada, et luba üldse laskeriistata pidada ei või, siis tuleks loa tunnistus annulleerimiseks tagasi nõuda. Kodanik oleks kaotanud nagu trahviks loa eest väljaantud maksud ja sellest oleks küllalt. Teinekord võivad laskeriista muretsemisel takistused väga mõjuvad olla, milliseid kohtus igakord võimata tõestada ja inimene, võib olla pole eluaeg veel mingisugust trahvi maksnud, peab sarnase väikse asja eest süüdistust moraaliselt liialduseks ja arusaamata nähtuseks.

Protokollisid võib kerge käega teha ja inimesi iga sammuga peal trahvi alla panna, kuid hea see ei ole.

Paljud vaatavad sarnase asja, kui võimaliiduse peale ja tulevad arvamisele, et ametnikud ainult selle jaoks on kohtadele seatud, et inimesi püüda ja trahvida lasta.

Trahvimiste asemel võiks sama määruse § 7 järgi politsei peavalitsus, ehk viimase volitusel politsei ülem laskeriista luba tühistada teatud aja jooksul, kui laskeriista registreerimiseks pole esitatud.

Kui inimene pikemat aega laskeriista registreerimata pidanud ja vastutusele võtmise korral riista muretsemise aega salgab, siis on võimalik kauplusest ehk

isikult järelpärimise teel selgusele jõuda, kas on, näituseks, üle 2 nädala laskeriista registreerimata kantud või mitte, muidugi kahtluse tekkimise korral.

Nagu teada, on laskeriistad ka kauplustes registreeritud ja müügi korral märgitakse täpselt luba, aeg ja isik, kellele riist müüdüd. Samuti ei ole luba väljaandmise aeg tähtis kontrollleerimise juures sel puhul, kui üks isik teisele laskeriista üle annab. Müües peab müüja isik laskeriista välja registreerima, kui riista uuele omanikule üle annab. Kahtluse korral viimast registreerimise kohast järelpärides, võib teada saada vastutusele võtmise otsustarbeks, kui kaua aega luba uue omaniku käes registreerimata on seisnud.

Ülaltoodud põhjustel pooldan mina nende politsei jaoskonna ülemate põhimõtete, kes võtavad vastutusele ainult neid isikuid, kes 2 nädala jooksul laskeriista muretsemise päevast arvates, laskeriista ei lase registreerida, vaatamata sellepeale, kudas neil tegelikult luba oli välja antud. Viimane seisukoht on palju õiglasem ja täidab samuti otstarvet laskeriistade ja lubade kontrollleerimise mõttes.

Ka trahvimised võiks registreerimise kohustuste mittetäitmise eest politsei ülemate peale panna. Kohtute töö väheneks ja politsei, kui asjaosaline ja otsekohene määruse täitmise järelvalvaja, hindaks sarnaste määruste rikkumise asju kiiremalt ja tabavamalt.

Ametnik.

Toimetuse märkus.

Anname ruumi käesolevale kirjatükile, kui näitele, kuidas seadust ei peaks tõlgitsema, sest arusaadavalt ei või kedagi karistada, kui süütegu ei ole. Karistatav võiks olla küll see juhtumine, kui keegi laskeriista on muretsenud, kuid seda pole registreerinud.

Elumajade uste sulgumise aja küsimus Berliinis.

Praegu on Saksamaa pealinnas õige teravalt päevakorraks kerkinud elumajade uste ja väravate sulgumise aja küsimus. Arusaadav on, et praegusel ajal, kus liikumine jälle väga elavaks muutunud, kus võitlus igapäevase leiva eest raskem on kui kunagi varem ning inimesi sunnib hilise õhtuni väljaspool korterisid tööd tegema, et sarnasel ajal rahul ei olda sellega, et elumajade ukse juba kell 8 õhtul sulutakse. Selle „kella 8 küsimuse“ ümber

on suured vaieldused tekkinud ning avalik arvamine suuremate ajalehtede näol on praegust korda kibeda arvustuse alla võtnud.

Asi ise seisab selles, et elumajade uste sulgumine kella 8 õhtul seati maailmasõja päevil sisse, kus sõepuudus sundis elektrivalgustusega nii kokkuhoidlikult, kui vähegi võimalik ümber käima. Sarnast põhjust muidugi nüüd enam ei ole, ning kõige tähtsama aluse ärajäämisega võiks

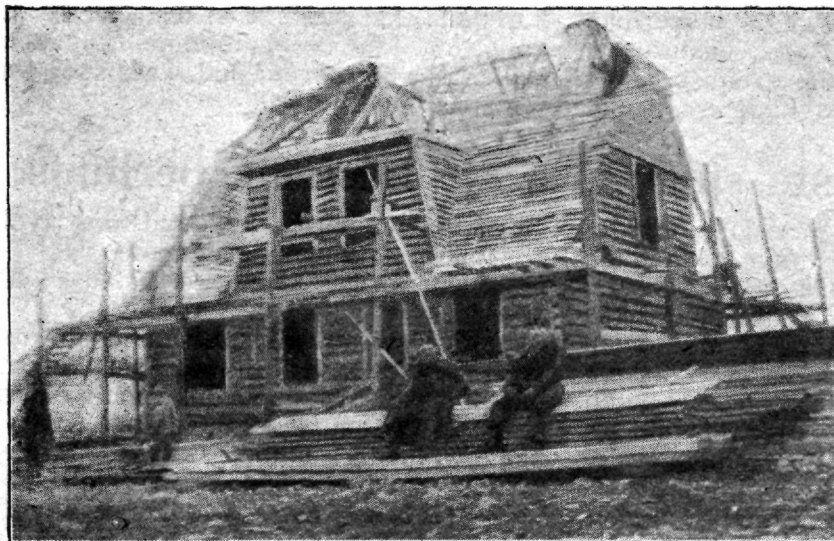
vana ennesõjaaegse korra juure tagasi minna. Üksikud isikud ning terved organisatsioonid pöörasid Suur-Berliini linnavalitsuse poole palvega asja kord lahendada ning uste sulgumist kella 10 peale edasi lükata. Magistraat oli ühel arvamisel palujatega, seda enam, et linna päralt olevad elektrijaamad ainult kasu saavad sulgumise aja edasilükkamisega. Et aga linnavalitsuse kompetentsis ei seisa uste sulgumise aega ette kirjutada, pööras magistraat politseipresiidiumi poole, paludes vastava politseimäärusega asja otsustada. Kuid nüüd tekkisid kõiksugused raskused.

Esimesed, millistest kerge üle saada, tulid elanikkude poolt. Kolm gruppi esitasid sealjuures omi erisoove. Uksehoidjad ei olnud hiljema ajaga arusaadavatel põhjustel nõus, sest see tooks neile rohkem tööd ning vähendaks ühtlasi sissetulekuid, mis nemad jootrahade näol saavad ukse avamise eest peale kella 8. Majaomanikud jäid õieti ootavale seisukohale. Hiljema aja vastu on nemad sellepärast, et mida hiljemaks läheb, seda enam tulevad kõiksugused kahtlased isikud majja ajutiseks puhkamiseks treppidel ehk pööningutel. Muidugi mõista mängib majaomanikkude juures suurt osa ka valgustamise küsimus, sest nii kaua kui majauksed lahti, peavad trepid ja eesruumid ning koridorid valgustatud olema, mis lisakulusid nõuab. Kolmanda grupi moodustavad üürnikud, kes küsimuse algatajad ja kelle huvides kõige pealt seisab uste lukustamise aja pikendamine.

Kõikide juures aga valitseb üksmeel selles mõttes, et vaja küsimuse kindlat otsustamist. Praegune kindlusetu olukord ei ole kellegile vastuvõetav. Uste sulgumise kohta Berliinis on olemas üks ainsam määrus, millega tehakse ülesandeks nii kaua eesruume ja treppisid valgustada, kui ukсед lahti on. Sulgumine kella 8 ajal on seega komme ilma avalikõigusliku kohustusega, mis jäänud sõjapäevilt ja pealesõjaaegsetest kuudest, kus kõik sundmäärused tühistati. Üürnikkude organisatsioonide arvamise järele on juuridiline alus sulgumise küsimuse kohta antud üürilepingutes, kuid arvatakse, et sarnane üldtähtsusega küsimus peaks eradi-guse piiridest eralduma.

Nii umbes oli asjakäik, kui Berliini politseipresiidium tema lahendamisele asus. Seisukord pole siiski veel muutunud: sest ei ole seaduslikku alust, millele tuges Berliini politsei võiks uste sulgumise küsimust reguleerida. Politseipresident oli lõpuks sunnitud magistraadile teatama, et arvesse võttes maksivaid seadusi, politseil pole võimalik käskida, kui kaua elumajade ukсед peavad lahti olema. See oleks majaomanikkude õiguse kitsendamine ning sarnase sisuga määrus lähleks peatselt tühistamisele. Võimalik on küll määrust välja anda, millega oleks sunduslikuks tehtud uste sulgumine teatud ajal, kuid uste mittedulgumise käsku ei ole võimalik anda.

Huvitav on, et ka teised suuremad Saksa-maa linnad sama küsimuse lahendamise katseid teevad, nagu Köln ja Breslau — ja ka viimastes kohtis ei ole senini pääseteed leitud.

Uus piirivalve kordon.

Vene piiril ehitatakse praegu ja ehitati juba läinud aastal uued kordonid piirivalve meeskonnajooks, kes seni ajani sunnitud olid elama halvades üürikorterites, makstes kõrget tasu väikeste, mustade ruumide eest ja elades tihti elanikkudega koos ühes toas.

Pilt kujutab ohvitseri kordoni, mis poolvalmis. Uues hoones on ette nähtud muu seas ohvitseri korter, valvuritele — naisemeestele eraldi toad ühes kööbiga, keldriruumid, sahvrid jne. Isegi kartser ei puudu.

Pangavargus tema viimasel arenemisastmel.

1915. aastal juhtus ühes Ameerika osariigi vähemas pangas imelik asi. Ühel ilusal hommikul, kui pangapidaja oma asutuse uksest avas ning kassat tahtis lugeda, leidis ta, et panga teraskambrisse oli sõna tõsisel mõttel põletatud auk, lukud avatud ning sisu kõrvaldatud.

Põletatud! Arusaamatu lugu!

See väike auguke väikelinna panga teraskambri omandas tervet pankiiride petret liikuma paneva tähenduse.

Peab tähendama, et see kuritegu ei tulnud mitte just ilma teda ettekuulutavate märkideta. Nimelt demonstreeris 1908. ümber keegi Donaldson tema poolt leitud acetyliin tõrvikut. Ta teatas, et tema leidus võib vähese vaevaga läbi süüa tee igasse vargakindlasse teraskambrisse. Pankiiride suureks meelekergenduseks ei õnnestanud aga Donaldsoni katsed just hästi. Ning valitses enne eelpoolletoodud pangalõhkumise juhtumist arvamine, et uue leiduse poolt pankadel erilist hädaohtu karta ei ole.

1920. aastal lõhkus üks vargaselts oxyacetyliin tõrviku abil modernima mangan terasest kinniskambri ühes suuremas Indiana pangas. Järjekult oli pessimistidel siiski õigus. Ka paremat sorti teraskambriid olid sama kättesadaavad kui nende vanemat laadi sugulased.

Järgnes rida suuremaid pangalõhkumisi. Kriis oli tulnud.

See kriis hirmutab praegu igale pangapidajale ja teraskambri valmistajale näkku.

On tehtud edusamme nii kaitse kui ka lõhkumise abinõude arendamise alal. Et mõnest abinõudest õiget pilti saada, tuleb vähe tutvuneda teraskambrite valmistamise ajalooaga.

Varemalt tuli teraskambrite valmistajatel võidelda ainult kahte sorti kallalekiippumise abinõude — puuri ja lõhkeainete vastu. Alguses olid need abinõud tarvitusel korruga: puuriga tehti sarnane auk, millesse võis paigutada lõhkeaineid. Edaspidi, kui tarvitusele tuli nitroglitseriin, siis jäi puurimise viis tahaplaanile, kuid oma tähendust ei ole ta siiski veel kunagi tänapäevani kaotanud.

Sarnaste teraskambrite valmistamine osutus siiski raskemana, kui seda arvati. Oli küll võrdlemisi kerge metalli teha puurile vastupidavaks, kuid niisugune metall oli abras ning lendas lõhkeainete abil

tükkideks. Samuti ei olnud ka võimatu valmistada sitket metalli, mis oleks pannud suurt vastupanu lõhkeainetele, kuid niisugused metallid olid pehmed ning järjekult puuriga kergesti lõigatavad.

Esimest tüüpi vargakindlad teraskambriid koosnesid hulgest raud lehtedest, millele vahele olid paigutatud puuride rikumiseks terasvedrud. Nende valmistajad ei näinud ette seda, et võimalik oli kerge vaevaga läbi puurida pealmist rauakesta, vahele jääda lõhkeainega ning sedaviisi lõhkuda esimene kaitse ning pääseda teise juure.

Selle järele tuli tarvitusele n. n. viiekordne teras (five-ply steel) või chromo-teras, sest tema kõvades kihtides sisaldas teatud protsent chromi. Sarnased plated koosnesid kolmest pehmest metalli korrast, et omada paenduvust, ning kahest kõvast terase korrast, mis üksteisega kokku surutud. Kuid nitroglitseriiniga oli siiski võimalik neid kihte üksteisest lahutada.

Siis tuli franklynite ehk spiegeleisen, mis lihtsalt valatud raud, milles sisaldus umbes 20 protsenti ümber mangaani. Teda tarvitati massiivsete kappide valamiseks. Ta oli puurikindel, kuid abras, nii ta edu oli õige piiratud.

Oli veel üks kaitseviis. Nimelt ehitati kahekordsed teraskambriid, nii et pealmise katte all oli vargakindel kapp. Kõik need teraskambriid ja kapid olid kokku pressitud, välja arvatud ainult mõned üksikud valatud tüübid, ning pakkusid selle tõttu soodsaid pangavarguse võimalusi.

Nitroglitseriini ja temaga kordasaadatud hävitustööde tagajärjena tegi üks tuntud leidur (Corliss) rea katseid ning töötas välja erilisel raske teraskambri tüübi, mis valmistati massiivsest, karastatud, valatud rauast, kuue kuni kahesteistkümmetollise paksuse seinetega. Sama isik leidis ka kerataolise, vedelikukindla ukse, mida praegugi veel mõnes pangas võib leida.

Nitroglitseriini sundis ka teisi teraskambrite valmistajaid purje seadma uue tuule järele. Selle järeldusel muutus täiesti teraskambrite ehituslaad. Tulid tarvitusele ümmargused või kruuvitaolised ukse, sest endist tüüpi ukse küllalt tihedalt kinni ei saanud panna, et takistada nitro sisselaskmist.

Siis järgnes suur metallurgiline saavutus, mis pea tähelepanu teraskambrite val-

mistamisel ehituse pealt viis tagasi materjaalide peale. Sir Robert Hadfield leidis tema mangaan terase, mis eraldus täiesti spiegeleisenist, mis, nagu tähendatakse, ka teatud protsendi mangaani sisaldas. Leitud metall väljendas kauaotsitud paenduvuse ja kõvaduse kombinatsiooni ideaali. Teatud massiivsuse juures oli teda võimatu lõhkuda harilikult tarvitatava lõhkeainete hulgaga, samuti ka teha temasse puuriga auku.

Oleks asjata kirjeldada seda võidurõõmu, mis tähendatud metalli ülesleidmisele järgnes. Panga vargustele kuulutati lõppu ning seda tehti teatud õigustega.

Kuid vahepeal, kui kappide valmistajad veel võitu püütsid ning sellest materiaalist valmistatud teraskambreid ja kappe igal pool sisse seadsid, ilmus Ameerikasse keegi prantslane, nimega Fouché, võib olla Napoleoni raudse käega politseiministri Fouché sugulane. *) See modern Fouché ei soovinud muud kui ainult patenti võtta tema poolt leitud lambi peale, mis oli rajatud acetyliini põlemisele hapniku atmosfääris.

See oli pankade uue ja hirmsama vaenlase tekkimise algus.

Kaks aastat hiljem võttis keegi skandiinaavlane Jotram patendi hapniku abil terase lõikamise peale. Tema kava seisis Fouché lambi abil metalli kuumendamises kuni metalli punaseks minemiseni, ning kuumu koha peale hapniku puhumiseni. See ongi see lõikamislamp, mida tarvitatakse kohutavate tagajärgedega.

Kui kinniskambrite valmistajad nägid uue abinõu tagajärgi tööstuses ning kui varsti järgnesid tema abil kordasaadetud pangavargused, siis pöörduti nii ruttu, kui võimalik vastuabinõude otsimisele. Soovitatakse mitmesuguseid abinõusid, mida meie siin lähemalt kirjeldama ei hakka. Mõned neist kaitseabinõudest on kaunis häid tagajärgi annud ning on selle tõttu leidnud kaunis laialdast tarvitamist. Siiski peab üttelema, et kõne all olev lamp on palju mõjuvam abinõu, kui kõik endised lõhkumise abinõud, nende hulgas ka nitroglütseriin.

Viimaste aastate jooksul on tehnika alal tehtud rida uusi ülesleidusi metalli lõikamiseks lampide abil. Kõiki neid siin kirjeldada viiks liig kaugemale. Tähendame ainult seda, et uued metalli lõikamise abinõud veel paremaid tagajärgi annavad, kui Fouché-Jotram'i lamp. Kuid ka viimane on kujundatud palju jõurikkamaks kui seda varem loota oleks võinud.

Õnneks ei ole aga murdvaraste poolt neid viimaseid tehnika uudisi senini kasutatud. Kuid kas nad seda ka edaspidi ei tee, see on teine küsimus. Ning just see ongi see asjaolu, mis näiteks, Ameerika pankiriidel ei lase kaduda hirmuvudinad. Oma suuruse ja vormi poolest uued leidused niisugused ei ole, et neid vargad teraskambrite ja pangakappide lõhkumisel tarvitada ei saaks.

Edw. Smith'i järele V. K.

Ametlik osa.

Vabariigi Valitsuse otsusega 4. maist 1925 a.

on määratud vähemusrahvuse kultuur omavalitsuste seaduse (R. T. nr. 31/32 — 1925 a.) § 21. ettenähtud esitajaks peakomiteesse saksa rahvuse jaoks administratiiv asjade peavalitsuse juhataja Eugen Maddison.

Siseministeriumi administratiiv asjade peavalitsuse teadaanne 5. maist s. a. nr. 182 kõigile maakonna ja linna politsei ülematele.

Peavalitsus teatab, et Vabariigi Valitsuse otsusega 4. maist 1925 a. on määratud vähemusrahvuste kultuur omavalitsuse seaduse (R. T. nr. 31/32 — 1925 a.) § 17 märkus 1. ettenähtud esitajateks

saksa rahvuse jaoks: Tallinna, Tartu ja Narva linnavalitsustesse tähendatud linnade politsei ülemad, maakonnavalitsustesse ja nendesse linnavalitsustesse, kus maakonna politsei ülemate asukohad, maakonna politsei ülemad, teistesse linnavalitsustesse ja alevivalitsustesse — jaoskonna ülemad, kelle piirkonnas linna või alevi asukoht.

Käskiri siseministeriumile 29. aprillist s. a. nr. 33.

Omavalitsuse asjade peavalitsuse koosseisu ümbermoodustamise tõttu järgmised koosseisu muudatused maksma panna:

1) Peavalitsuse juhataja abi Karl Hendrikson määrata osakonna juhataja, ühtlasi peavalitsuse juhataja asetäitja, ko-

Vaata Fouché'st pikem kirjatükk „E. P.“ nr. 1 — 1928 a.

hustetäitjaks, arvates 1. maist s. a. palgaga koosseisu järele, s. o. 18.000 mk. kuus.

2) Senine maa-asjade juhataja Andres Loorits määrata osakonna juhataja kohustetäitjaks, arvates 15. maist s. a. palgaga koosseisu järele, s. o. 15.300 mk. kuus.

3) Sekretäari kohustetäitjaks määrata senine sekretäär Hans Karolin, arvates 1. maist s. a. palgaga 9.900 mk. kuus.

4) Senine linnaasjade juhataja Priido Radiko vabastada teenistusest koosseisude vähendamisel, arvates 1. maist s. a.

Käskuri 29. aprillist s. a. nr. 4 piirivalvele:

Kõik piirivalves teenivad üleajateenijad, kes teadmiste täiendamise otstarbeks, ükskõik mil alal, tegelikust piirivalve teenistuse täitmisest ära komandeeritud saavad, on kohustatud komandeerimise aja kahekordselt peale sundusliku teenistuse tähtaega piirivalves teenima.

Vabastamine ja ülevõtmine enne seda tähtaega sünnib harilikus korras.

Piirivalve valitsuse ülema käskuri 22. aprillist s. a. nr. 61:

Käsen piirivalve teenistuskooerte asutuse juhatajal sisse seada kõigi piirivalve tee-

nistuskooerte peale iseäralised koertepasid. See pass hoitakse alal, kas teenistuskooerte asutuse juhataja või selle raiooni ülema käes, kelle juures koer asub. Teisel pool passi küljel märgitakse üles koerte teenistuskäik, see on üleandmine ühest asutusest teise ja koera eest hoolditaja nimi ning aeg.

Politsei peavalitsuse ülema käskkirjaga 30. aprillist s. a. nr. 28:

Riigikogu poolt 31. märtsil s. a. vastu võetud riigi 1925 a. eelarve ja kinnitatud koosseisude põhjal („R. T.“ nr. 53/54 — 1925 a.) on peavalitsuse inspektori toimikonna ülem A. Eichelman nimetatud peavalitsuse käsutusametnikuks.

Käskkirjaga Tallinna linna politseile 29. aprillist s. a. nr. 21

on määratud raiooniülema kohustetäitjaks 6. jaoskonna politseivalitsuse 2-se järgu kantseleiametnik Gustav Puju, arvates 16. aprillist s. a.

Raiooniülema kohustetäitjaks 4. jaoskonda on määratud Anton Budzus, arvates 1. maist s. a.

Väljamaalt.

Sotsiaalkinnitus Inglismaal.

Inglismaal töötati hiljuti lõpulikult sotsiaalkinnitus seadus välja, mis umbes nädala eest Churchill'i poolt parlamendile kinnitamiseks ette pandi.

Seaduseelnõu sisu on põhijoontes järgmine. Kõige pealt ühendatakse lese- ja vanaduspension haiguskinnitusega, mis lubab vastavaid valitsusaparaate koosseisu poolest vähendada ning tööd lihtsustab ja ühtlustab. Kinnituse alla käivad umbkaudselt 15 miljoni kinnitatud töölisi ühes perekonnaliigetega, mis peaaegu 70 protsenti elanikkude üldarvust välja teeb. Kinnitusmaks (preemia) saab esimestel aastatel peale seaduseelnõu maksamahakkamist kõrgem olema senisest maksust: ja nimelt 4 penci võrra (umbes 30 Eesti mk.) nädalas iga teenistuses oleva meesterahva ning 2 penci võrra nädalas iga teenistuses seisva naisterahva kohta. Seda uuendust hakatakse, kui seaduseelnõu õigel ajal vastu võetakse, 2. jaanuarist 1926. a. alates järk-järgult ellu viima.

Lesepension maksetakse nende meeste leskedele, kes peale selle tähtaja surevad ja kes kinnitatud olid nii hästi seni maksuva korra kui ka uue plaani järele. Selle juures maksetakse lesknaistele 10 shillingit (umbes 900 Eesti marka) nädalas, kõige vanema lapse eest 5 shillingit ning iga järgmise lapse pealt 3 shillingit (270 Emk.) nädalas; laste eest maksetakse pensioni kuni nende 14-aastase vanaduseni. Naistele, kelle mehed juba praegu, s. o. enne uue seaduse vastuvõtmist surnud, maksetakse samasugused summad välja ning need saavad erikingitusena riigi poolt toetust veel kuus kuud edasi peale kõige noorema lapse 14-aastaseks saamise. Selle viimase määruse alla langevad ümmarguselt 200.000 ema ja 350.000 last.

Praegused ja tulevased vaesed lapsed saavad: esimene laps 7½ shillingit nädalas (umbes 670 Emk.), iga järgmine laps 6 shillingit nädalas.

1928. aastast arvates on kõik mees- ja naisterahvad, kes vähemalt 5 aastat on

haigekassa maksusid maksnud, õigustatud peale 65 eluaasta möödumist saama raha ülespidamise peale; see summa on kindlaks määratud 10 shillingi (900 Em.) peale nädalas. Vahepeal aga antakse kõigile neile, kes 70 aastat vanaks saanud ja kes praegu maksva korra järele mingisugust pensioni ega ajutist abiraha ei saa, vanaduse abiraha samasugustel, ülaltähendatud normide alustel; see abiraha on mõeldud anda kingina riigi poolt. Sellega saavad, näituseks, juulikuust 1926 a. arvates üle 70.000 mehe, kes üle 70 aasta vanad, kellel maksvate seaduste järele mingit pensioni saamise õigust pole, vanaduse abiraha osaliseks.

Arusaadav on, et kavatsatud plaanide teostamiseks vajaminevad summad iga aastaga suurenevad, samuti suurenevad aga ka aja jooksul ametnike ja tööliste erilised kinnituskasutused. On välja arvatud, et kinnituskasutused 80 aasta pärast kindlasti neid suuri kulusid kinni katavad, mis esialgu vaja teha kavade elluviimiseks.

Euroopa kõige vanem vabariik.

Prantsusmaa maakondade Ariège ja Kataloonia vahel asub Andorra, demokraatlik talupoegade vabariik, mille suurus umbes 500 ruutkilomeetrit on ja kus ümmarguselt 18.000 inimest elavad. See väike riik on vist küll kõige vanem demokraatlik ühiskond maailmas. Seal on alles veel valitsemisaparaat ja sõjaväeline sisseseade, mis 808. aastal Püha Ludvigi poolt ellu kutsuti. Andorras maksev konstitutsioon on Karl Suure poolt välja töötatud ja maksma pandud, kes ühtlasi oli ka vabariigi iseseisvuse loojaks. Täidesaatev võim ja välispoliitiliste asjade ajamine on ühe isiku, n. nim. viguier käes. Peab tunnustama, et kord selles väikeses vabariigis õige sõjakas on: iga meeskodanik peab sõjaväeteenistuse läbi tegema ja seisab 16.—60. eluaastani sõjaväkke kutsutavate isikute nimekirjas, pealegi peab iga meeskodanik ise omale sõjaväeteenistuses tarvisminevaid riideid muretsema, samuti relvad jne. Selle militarismi peale vaatamata olevat andorralased rahuarmastaja, külaliste vastuvõtlik rahvas, kes Kataloonia keelt räägib. Poliitiliselt on riik praegu Prantsusmaa kaitse all. Selle ülemkaitse teostamise eest on Prantsusmaale lubatud tollita vilja sisse vedada; peale selle maksab Andorra vabariik Prantsusmaale iga aasta mak-

suna 960 franki. Seda maksu makstakse lähema maakonna prefektile. Et aga raha üleandmisega ja viimisega seotud kulusid vähendada, õiendatakse see maks tegelikult üks kord kahe aasta tagant ära. Hiljuti oli jällegi maksmise tähtaeg ning Andorra saadikud jõudsid ühes „viguier'ga“ prefekti juure, et 1920 franki ära maksta. Raha vastuvõtmine ise sünnib vana piduliku kombe järele, millele pidulik koosviibimine järgneb.

Saksamaa politsei spordivõistlused 1925. aastal.

Saksamaa siseministri korraldusel peetakse käesoleval aastal esimest korda üleriiklikud spordivõistlused üksikute politseimeeskondade vahel. Sellega on Saksa politseinikkude - spordimeeste kauaaegne soov täide läinud. Võistlusi peetakse üldiselt maksvate reeglite järele järgmistel aladel: kergejõustik, võimlemine, raskejõustik, laskmine, jalgrattasõit, käsipall, jalgpall, ujumine, poksimine, maadlemine ja Jiu-Jitsu. Ühes üleriiklike võistlustega peetakse ka, kui võimalik, võistlused üksikute osariikide meeskondade vahel. Lõpuvõistlused, milledest võitjad meeskonnad osa võtavad, saavad olema augusti ja septembrikuudel; neid peetakse mitmes linnas, kergejõustikus, näituseks, 4.—6. septembrini Berliinis, jalgpallis 16. augustil Leipzgis, ujumises 23. augustil Hamburgis jne.

Suurejooneline postmarkide võltsimine.

Nagu hiljuti korda on läinud kindlaks teha, võltsitakse juba pikemat aega kusa-gil Itaalias postmarke õige laias ulatuses, muidugi mitte praegu tarvitusel olevaid postmarke, vaid vanu, enam mitte maksvaid, millede tähtsus ja väärtus seisab postmarkide korjajate huvis markide vastu.

Tähendatud võltsimiste keskkohd on seniajani arvatavasti üle 600 margisordi levitanud mitmesse riiki n. nim. järeltrüki nimetuse all. Järeltrüki all mõistetakse originaalmarke, mis vastava postivalituse poolt peale esimese trüki lõppemist ja markide maksvusetuks tunnustamist üldiseks tarvitamiseks trükitakse korjajate ja näituste jaoks. Keskkohd, millest jutt on, ei ole muidugi mingisugune ametasutus, kuid tema vastu ei saa sellegi peale vaatamata järeltrüki valmistamise pärast Itaalias midagi ette võtta vastavate seaduste puudulikkuse tõttu. Võltsijad tööta-

vad selle juures silmnähtavalt hästi; et töö tõesti korralik ja hea, näitab juba see asjalugu, et seni ajani võltsijate poolt, nagu juba tähendatud, üle 600 margisordi laiali laotatud on. Arusaadavalt valmistatakse ainult jältrükkide sarnastest markidest, mille väärtus kõrge ja mida vähe-des eksemplaarides veel leida, nagu, näiteks, Württembergi, Sitsiilia jne. margid, ehk mõned Prantsusmaa ja Inglismaa asumaade margid. Isegi veemärgid ei puudu postmarkidelt. Ka Abessiinia ja Afghanistani marke on võltsijad laiali laotanud. Esialgu saadeti postmarke värskelt, jältrükkidena, välja, kuid viimasel ajal on võltsijaid hakanud nähtavasti ka sissetulekute mõttes kasulikumate teed käima. Nimelt kleebitakse marke vanadele ümbrikutele, vajutatakse nende maksuvuse aegsed postipitsatid peale jne. Erituliselt oleval võltsijad ametis Euroopa revolutsiooni aasta markide järeltegemisega, kus maailmasõja tagajärjel piirid muutusid ning harilikult vana riigi postmarke tarvitati uute pealkirjadega ja trükkiga. Nii on, näituseks, võltsitud itaallaste poolt Lõuna-Tiroolis tarvitatud Austria margid, Ungari postmargid, mis vastavalt lühikeseks ajaks tarvitusele võeti Tšheho-Slovakkia, Rumeenia ja Jugoslaavia piirimaades, endistes Ungari osades, Vene postmargid Ukrainas jne. Võltsijate keskkoht on kindlaks tehtud, samuti ka peategelased, kuid mõnesugustel põhjustel ei ole veel korda läinud nende tegevust lõpetada.

Ametnikkude arvu vähendamine Tšheho-Slovakkias.

Tšheho-Slovakkia minisrite nõukogu on ametnikkude arvu vähendamise kava välja töötanud. Ümmarguselt kavatakse koosseise 10 protsendi võrra kokku tõmmata, s. o. üle 33.000 ametniku teenistusest vabastada. Kõige rohkem vabaneb ametnikke Tšheho-Slovakkia raudteevalitsuses, kus tahetakse 18.900 isikut lahti lasta. Teised tähtsamad vähendamised on järgmised: posti-telegraafiministeriumis 4600 inimest, rahaministeriumis 2800 inimest, tööministeriumis 780, haridusministeriumis 660, kaitseministeriumis 2300 inimest. Politsei vähendamist kavas ei ole ette nähtud.

Lahutamatud.

Autode sõidukiiruse reguleerimine on kahtlemata üks raskematest välispolitseinikkude ülesannetest suurlinnades, eriti

Ameerikas. Hiljuti juhtus Filipiini saarte pealinnas, Manilas, õige omapärane lugu sel alal, millest postilolev politseiametnik kuidagi jagu ei saanud. Nimelt pidas politseiametnik auto kinni, milles kokku kasvanud kaksikud istusid; ei olnud kahtlust, et auto kiiremini sõitis kui lubatud 25 km. tunnis. Sellega ei olnud aga asi veel lahendatud, sest vennad — Simplicio ja Lucio — olid loomusunnilt kehaliselt üksteisega kõige lähemalt seotud. Politseiametnik võis küll konstateerida, et auto sõidukiirus suurem oli, kui lubatud norm, tema nägi samuti, et autojuhiks Simplicio oli, kelle käed tüüri-rattal olid, kuid kuidas teda arreteerida? Kui oleks arreteeritud Simplicio, oleks see ühtlasi Lucio arreteerimist tähendanud ja ümberpöördukt. Ametnik ei osanud midagi teha ja vabastas lõpuks mõlemad.

Politseiametnikkude haigused.

Nagu töötamine igal alal on seotud mõnesuguste tervislise seisukorra peale mõjuvate asjaoludega, nii ka arusaadavalt töö politsei alal, kusjuures aga üldiselt, nagu statistilised andmed näitavad, politseiametnikkude teenistus tervishoiu seisukohalt veel kõige raskem pole. Muidugi mõista tuleb selle juures arvesse võtta, et postil seisval kordnikul, kes vihma ja tuule all kannatama peab, teistsugused haigused ühenduses teenistuskohuste täitmisega tekivad, kui kantseleiametnikul politseivalitsuses, kelle närvid, võib olla, kõige pealt võivad rikutud saada. Materjalid, mis võiksid küsimust valgustada, politseiametnikkude seas valitsevate haiguste kohta ja nende haiguste põhjuseid, on kahtlemata tähtsad, kõige pealt selleks, et abinõusid leida pahest ülesäämiseks.

Selle küsimuse lahendamiseks on Moskvast viimasel ajal õige huvitavaid katseid tehtud. Nimelt on Moskva miilitsamehed kõik arstliselt läbi vaadatud ja praegu on olemas täpsed andmed 3 kuu ülevaate kohta, kusjuures arvesse on võetud 2428 isikut.

Kõik Moskva miilitsas teenivad isikud on küsimuse selgitamiseks kahte ossa jaotatud: 1) nooremad miilitsamehed ja 2) juhtivad jõud ning kantseleiametnikud. Omalt poolt on iga liik veelgi kahte gruppi jaotatud: 1) kes vähem kui aasta teeninud ja 2) kes üle aasta teenistuses olnud. Sarnane jaotus võimaldab teenistuse mõju tervise peale arvesse võtta ärarippuvalt

teenistuse ülesametest ning teenistusajast. Selle juures selgub Moskva statistikast, et mõnede haiguste arv suureneb teenistusaajaga, mis näitama peaks, et sarnased haigused otsakohe politseiteenistusega seotud. Sarnaste haiguste hulka kuuluvad: 1) hingamisorganide haigused, nagu kopsude laienemine, hingamisaparaatide katarrid, tiisikus jne.; 2) südamehaigused; 3) kõhuhaigused ja seedimiskikked; 4) jooksva- ja 5) närvihaigused.

Esimesel kohal seisavad Moskvast hingamisorganide haigused, mis umbes 33% kõigist haigustest välja teevad ja kõike tabavad, kuid siiski nooremaid miilitsamehi rohkem kui kantseleiametnikke ja juhtivaid jõude. Teisel kohal on närvihaigused, mida hoopis rohkem kantseleiametnikkude seas ette tuleb, kui postil seisvate miilitsanäärde seas. Mis puutub südamehaigustesse, siis juhtub neid protsentuaalselt

enam välis- kui kantseleiametnikkude keskel, mis sellega seletatakse, et südamehaigused mitte ükski närvidest ära ei ripu, vaid et nemad väga sageli jooksva tagajärjel tekivad. Huvitav on selle juures ja iseloomustav praegusele Venemaa politseile, et südamehaiguste arv juhtivate jõudude keskel järsku tõuseb peale aastast teenistusaega, mis selle teenistusega seotud närvilikkudest väga piltlikult näitab. Lõpuks on veel kõhuhaigused. Kui arvesse võtta, et seedimishaigused üldse õige tähtsal määral sellest ära ripuvad, kuivõrd korralikult inimene sööb, mis postil olevatel politseinikkudel harilikult võimalik pole, siis on arusaadav, et Moskva statistika näitab, et peale aastase teenistusaaja möödumist välispolitseinikkude haiguste seas seedimishaigused 12% välja teevad, kantseleiametnikkude seas aga 5,3%.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 771. Kriminaalpolitsei ametnik P. Küsimus.

Keegi annab politseile teada, et kusa-gil ilma sellekohase loata alkoholsete jookidega kaubeldakse. Juurdlustega teeb politseiametnik aktsiisi seaduse rikkujat isiku süüteo kindlaks. Senini on niisugustel juhtumistel aktsiisi peavalitsus poole süüdlase käest sissenõutud trahvisummast asjaalgatajale välja maksnud. Kas on ka juurdlusttoimija politseiametnik õigustatud mõnda osa trahvirahast omale saama?

Vastus. Aktsiisi seaduse (V. S. K. V k.) § 1151 järele läks süüdlastele pealepandud rahatrahvidest ja konfiskeeritud asjade müügist saadud rahast, samuti ka nendest summadest, mida väärivad ilma aktsiisi maksuta müüdnud joogid, pool riigi

sissetulekute arvele, kuna teine pool anti ülesandjatele, ülesleidjatele ja kinnivõtjatele. Viimaste puudumisel läks ka teine pool riigi kasuks.

Ilma loata viinapõletamise ja viinaning piiritusmüügi täiendava seaduse („R. T.“ nr. 40—1921. a.) järele jagatakse $\frac{1}{3}$ rahatrahvist pooleks kuriteo ülesandja ja ülesleidja vahel.

Tugedes tähendatud seadustele seletas Riigikohtu administratiiv osakond 22. det. 1923. a., et nii kuriteo ülesandja kui ka selle ülesleidja igal juhtumisel ainult $\frac{1}{6}$ osa rahatrahvidest saab ja nendest ühe puudumise korral selle osa aktsiisi seaduse § 1151 põhjal riigi kasuks tuleb arvata.

Järjelikult on politseiametnikul, kui ta kuriteo ülesandja või ülesleidja on, õigus tähendatud osa saada.

Väljaandja: Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.

Vastutav toimetaja: E. Maddison.

Tegev toimetaja: O. Angelus.

K u u l u t u s e d .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

Alvine ja Mai Veeber'ite poolt 7. 1. 25 a. väljaantud volikirid Johannes Ado p. Veeber'ile. (31724)

Pilisner, Aleksander, sõjaväest vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt nr. 1160.

Rauch, Karl Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 201.

- Leht, Karl Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 11328.
- Haugas, Feodor Filipi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. diviisi intendantuuri ülemalt 4. 11. 22 a. nr. 1379/7327.
- Kaschin, Jegor Kusma p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 28. 4. 20 a. nr. 1759.
- Grosnõi, Ivan, hobusepass, v. a. Kulje vallaval. nr. 230.
- Kurg, Semjon, hobusepass, v. a. Kulje vallaval.
- Ikonov, Pavel, sõjav. vab. tunnistus, v. a. soomusrongide diviisi tag. pat. ülemalt nr. 4093.
- Ett, Timofei, hobusepass, v. a. Slobodka vallaval. nr. 222.
- Veiksem, Jegor, hobusepass, v. a. Slobodka vallaval. nr. 281.
- Küppar, Mihail, hobusepass, v. a. Petseri vallaval. nr. 53/5.
- Podgurski, Sergei, sõjav. vab. tunnistus, v. a. soomusrongide div. tagavara pat. ülemalt nr. 4540.
- Rossin, Vassili, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna vahipat. ülemalt nr. 5318.
- Kruusberg, Voldemar Aleksandri p., v. a. hobusepass.
- Vatter, Georg Nikolai p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. merejõudude rannavalve osakonna ülemalt 9. 12. 21 a. nr. 561.
- Tuisk, Karl Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 1. 5. 20 a. nr. 14858.
- Madisson, Hans Jakobi p., välispass, v. a. politsei peaval. passiosak. 25. 8. 24 a. nr. 3659.
- Sjölund, Rudolf Johannese p., reservitunnistus, v. a. merejõudude staabi poolt 29. 1. 25 a. nr. 200/537. (16142)
- Sep, Jakob, hobusepass, v. a. Baltiski pol. isk. 1921 a. nr. 77. (16143)
- Rosin, Aleksander Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 22. 12. 22 a. nr. 28112. (21723)
- Verback, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Aegna saare komandandilt 28. 10. 22 a. nr. 8283. (21948)
- Bergstein, Karl Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 6. 2. 23 a. nr. 43. (22112)
- Kirbus, Hans Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Aegna saare komandandilt 30. 8. 20 a. nr. 6872. (21936)
- Reimann, Hindrek, reservitunnistus nr. 31480. (25018)
- Schanin, Mihail, hobusepass nr. 30. (25018)
- London, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus nr. 4432. (25019)
- Reinas, August, sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. soomusrongide rügemendi ülemalt 21. 10. 23 a. nr. 116. (27013)
- Sep, Karl, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi sõjaväe haigemaia poolt 8. 4. 20 a. nr. 4215. (27011)
- Sumberg, Jaan Ado p., riigi laenu-tunnistus nr. 11, v. a. Lääne maak. riigimaade Lihula ringkonna valitsejalt. (28231)
- Koppel, Priidu Madise p., hobusepass, v. a. Lihula vallaval. 11. 1. 21 a. nr. 315. (28234)
- Hellmann, Hans Jaani p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt 4. 10. 23 a. nr. 1527. (28235)
- Remmelgas, Karl Jaani p., laskeriista luba, v. a. Viru maak. pol. ülemalt 23. 1. 24 a. nr. 3179, ja hobusepass. (28500)
- Looper, Karl Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 22. 10. 20 a. nr. 13192. (29096)
- Paal, Johannes Kusta p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. 2. jalaväe rügemendi Kuperjanovi partis. pat. ülemalt 30. 4. 23 a. nr. 3510. (29195)
- Piller, Eduard Jakobi p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. 1. soomusrongide „Kaptan Irve“ rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. nr. 102. (29196)
- Nieler, Gustav Elsa p., laskeriista kandmise ja hoidmise luba, v. a. Tartu linna pol. ülemalt 27. 6. 23 a. nr. 513. maksuvusega kuni 27. 6. 25 a. (31664)
- Toom, Leonhard Jaani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. 2. jalaväe rügemendi ülemalt 20. 5. 21 a. nr. 2285. (31677)
- Reinhold, Hindrek Madise p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 9. 6. 20 a. nr. 248. (29263)
- Vilto, Ivan Georgi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Naissaare komandantuurist 1921 a. (29431)
- Väer, Ossia Aleksandri p., rahvaväkke vastuvõtmise tunnistus, v. a. Saare maak. rahvaväe ülemalt 16. 1. 25 a. (29433)
- Ausmeel, Vassili Andrei p., reservitunnistus, v. a. soomusrongide diviisi tagavara pat. ülemalt 3. 5. 20 a. (29434)

- Viira, Jaan Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 16. 9. 20 a. nr. 25207. (29558)
- Keermann, Albert Peetri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Vabariigi allohvitseride kooli ülemalt 19. 5. 21 a. nr. 2557. (30085)
- Ala, Jaan Jakobi p., isikutunnistuse peal olev Tartu maak. rahvaväe ülema märkus 24. 5. 19 a. sõjaväe teenistusse kõlbmatla § 60 põhjal. (30085)
- Lauri, August Hendriku p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 5. 10. 21 a. nr. 22029. (30088)
- Lehtmänn, Johan Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 17. 9. 20 a. nr. 23387. (30091)
- Feldmaus, Richard Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 2. 7. 20 a. nr. 16353. (31004)
- Parits, Johan Matsi p., laskeriista kandmise luba, v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 5. 5. 24 a. nr. 951/4879, maksvusega kuni 5. maini 1927 a., ja vekseld 25.000 marga peale. (31011)
- Grossmann, Mihkel Jaani p., hobusepass, v. a. Sipa vallaval. 28. 1. 1921 a. nr. 161. (30214)
- Kask, Jakob Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. laiaroopalise soomusrongide ülemalt 10. 8. 20 a. nr. 2935. (30217)
- Künnapäs, Jaan Jaani p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt 2. 5. 23 a. nr. 658/2990. (30219)
- Reinson, Jakob Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 3. div. staabi ülemalt 30. 4. 23 a. nr. 827. (30222)
- Põial, August Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Lääne maak. rahvaväe ülemalt 20. 12. 19 a. nr. 1420. (30764)
- Velbach, Julius Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Aegna saare komandandilt 1. 11. 22 a. nr. 8281. (30811)
- Valtri, Jaan Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Kuperjanovi part. polgu ülemalt 22. 4. 20 a. nr. 447. (30812)
- Tambek, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 19. 8. 21 a. nr. 14577. (30824)
- Malmström, Oskar-Johannes Gustav-Aleksandri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. merejõudude staabi inspektori jaosk. 20. 3. 23 a. nr. 9/1909. (30884)
- Pajus, Juhan Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 9. 5. 20 a. nr. 9341. (30887)
- Topmann, Johannes Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. piiriküti pataljoni 1920 a. (30891)
- Hoffart, Johannes Anna p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe kom. 1920 a. nr. 15554. (31147)
- Ignatiev, Boris Konstantini p., sõjaväest vab. tunnistus, v. a. Narva lentsalgast. (31156)
- Punn, Erich Tõnise p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. merejõudude juhataja staabi inspektori jaoskonna ülemalt 15. 2. 24 a. nr. 99/734. (31171)
- Tiisfeldt, Aleksander, hobusepass, v. a. Võhmuta vallaval. 23. 12. 20 a. nr. 209, hobuse tundemärgid: mära, 17 a. vana, 2 ars. 3 vers. kõrge, kuulub raskeveo liiki. (31180)
- Martinson, Mihkel Matsi p., hobusepass, v. a. Jõõpre vallaval. 21. 12. 1920 a. nr. 20. (31187)
- Martinson, Johan Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 9440. (31198)
- Aher, Nikolai Siimoni p., hobusepass, v. a. Vana-Roosa vallaval. 4. 1. 25 a. nr. 64. (31204)
- Elts, Oskar Hindreku p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. ratsaväe polgu ülemalt 1922 a. (31218)
- Kruusmann, Otto Mari p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt. (31231)
- Nõmberg, Johan Madise p., raudtee isikutunnistus, v. a. raudtee valitsusest 10. 4. 22 a. nr. 14321, ja sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 24. 11. 20 a. nr. 31122. (31236)
- Kukk, Johannes Hansu p., laskeriista luba nr. 216. (31255)
- Rennenkampf, Evald Ludvigi p., laskeriista luba, v. a. Viru maak. politsei ülemalt 9. 3. 22 a. nr. 1742. (31303)
- Sepp, Johannes Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 22. 12. 20 a. nr. 28671. (31306)
- Reier, Karl Madise p., hobusepass, v. a. Uue-Vändra vallaval. 11. 1. 21 a. nr. 747. (31702)
- Visnapuu, August Juhani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 19. 8. 21 a. nr. 6457. (31704)
- Toost, Johan Hansu p., laskeriista luba, v. a. Viru maak. pol. ülemalt 12. 10. 22 a. nr. 3546. (31705)
- Hermann, Kristjan Miku p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 8. 4. 20 a. nr. 5316. (31719)

- Hobusepass, v. a. Liigvalla vallaval. 5. 8. 22 a. nr. 569. (31730)
- Eier, Johan Tõnise p., hobusepass, v. a. Säreveere vallaval. (31731)
- Saar, Jaan Mardi p., laskeriista luba, v. a. Viljandi maak. pol. ülemalt 21. 8. 23 a. (31749)
- Jürgenson, Johan Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. ratsapolgu tagavara diviisist 1920 a. (31751)
- Oglodklov, Sergei Vassili p., Nansenipass, v. a. politsei peaval. 1924 a. (31756)
- Jürgenson, Karl Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 29. 4. 20 a. nr. 14269. (32409)
- Kärbo, Herman Andrese p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna tagavara polgust 21. 5. 20 a. nr. 9476. (32420)
- Saschihin, Aleksei Jelisari p., Nansenipass, v. a. politsei peavalits. 7. 7. 24 a. nr. 9521/18155, ühes peatusloaga nr. 5398, v. a. Viru maak. politsei ülemalt. (32424)
- Seestrand, Peeter Pauluse p., reservitunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe kom. 1. 11. 22 a. nr. 806/5406. (32431)
- Krinitzky, Kirill Vladimiri p., sõiduvõorimehe väike number nr. 311. (32460)
- Tunnustatakse maksvaks:**
- Kalda, Marie Juhani t., isikutunnistus, v. a. Kohila vallaval, 10. 6. 20 a. nr. 2007. (22035)
- Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:**
- Mägar, Arthur Juhani p., v. a. Voka vallaval, 21. 12. 19 a. nr. 675. (32428)
- Anton, Gustav, v. a. Voka vallaval, 12. 12. 19 a. nr. 219. (32429)
- Reelo, Johannes Aleksandri p., v. a. Voka vallaval, 21. 12. 19 a. nr. 833. (32430)
- Kirotar, Villem Johani p., v. a. Tall. l. pol. 6. jsk. 23. 6. 20 a. nr. 7468. (32451)
- Johanson, Voldemar Johani p., v. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 1919 a. (32452)
- Kellu, Anu Tooma t., v. a. Kuivajõe vallaval. (32453)
- Aamann, Anna Priidiku t., v. a. Tähtvere vallaval, nr. 1149. (32454)
- Sommer, Benita Hansu t., v. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1920 a. (32455)
- Vahter, Jüri Jaani p., v. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 1921 a. (32457)
- Saar, Jaan Karli p., v. a. raudtee pol. jsk. 9. 1. 20 a. nr. 5794. (32458)
- Järves, Marie Hansu t., v. a. Märjamaa vallaval, nr. 127. (32459)
- Krinitzky, Kirill Vladimiri p., v. a. Nehatu vallaval. (32460)
- Tamm, Marie Andrese t., v. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. (32461)
- Vaakmann, Johannes Jaani p., v. a. Vaivara vallaval. (32478)
- Rauch, Karl Jakobi p., nr. 411.
- Kulbin, Meos Reinu p. nr. 567.
- Leht, Karl Hansu p., nr. 605.
- Nell, Amanda Jaani t., v. a. Juuru vallaval, 3. 2. 1920 a. nr. 783.
- Tenorist, Marie Mihkli t., v. a. Küti vallaval, 16. 12. 1919 a. nr. 14.
- Tenorist, Johannes Jaani p., v. a. Rakvere vallaval, 23. 8. 1924 a. nr. 77.
- Metsis, Helene Marie Kristiani t., v. a. Haljala vallaval, 1. 12. 1919 a. nr. 24.
- Kütt, Anna Ludvigi t., v. a. Undla vallaval, 30. 12. 1919 a. nr. 814.
- Raadu, Ida Gustavi t., v. a. Undla vallaval, 5. 12. 1919 a. nr. 40.
- Lille, Pauline Jakobi t., v. a. Undla vallaval, 21. 3. 22 a. nr. 2046.
- Tuhtberg, Hans Jüri p., v. a. Undla vallaval, 31. 12. 1919 a. nr. 964.
- Nante, Jakob, v. a. raudteede pol. ülemalt 10. 12. 1919 a. nr. 4016.
- Moore, Liisa Tõnu t., v. a. Rakvere linna pol. jsk. 28. 2. 1920 a. nr. 4865.
- Richter, August Jüri p., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. 14. 4. 1919 a. nr. 10538.
- Neidorf, Johannes Jaani p., v. a. Undla vallaval, 9. 9. 1921 a. nr. 1912.
- Neudorf, Pauline Jaani t., v. a. Undla vallaval, 9. 9. 1921 a. nr. 1913.
- Tepper, Anette Gustavi t., v. a. Undla vallaval, 5. 12. 1919 a. nr. 44.
- Noor, Anna Tooma t., v. a. Undla vallaval, 30. 12. 12. 1919 a. nr. 830.
- Aherma, Aliide Karli t.
- Varinurm, Jüri Juhani p.
- Dontsov, Tihon Vassili p., v. a. Rootovo vallaval, 6. 6. 1923 a. nr. 176/68243.
- Miljankov, Peeter Tarasi p., v. a. Panikovitšchi vallaval, nr. 2241.
- Agafonov, Emiljan Ivani p., v. a. Laura vallaval, 1923 a. nr. 287.
- Veeliks-Kerm, Jaan Ellu p., v. a. Sõmeru vallaval, 15. 6. 1920 a. nr. 1439.
- Penn, Marie Andrese t., v. a. Sõmeru vallaval, 5. 12. 1919 a. nr. 470.
- Koort, Hilda Jüri t., v. a. Sõmeru vallaval, 23. 12. 1919 a. nr. 1143.

- Veidenberg, Amanda Antoni t., v. a. Vihula vallaval. 31. 12. 1919 a. nr. 567.
- Reimer, Herbert, Rudolf, v. a. Kunda-Malla vallaval. 7. 2. 1922 a. nr. 1716.
- Kõrve, August Eduardi p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 29. 12. 1920. a. nr. 27368.
- Katt, August Miina p., v. a. Roela vallaval. 26. 8. 1921 a. nr. 851.
- Linamaa, Jaan Tõnu p., v. a. Roela vallaval. 15. 12. 1919 a. nr. 13.
- Viitung, Ida Jüri t., v. a. Roela vallaval. 21. 12. 1919 a. nr. 480.
- Kalman, Johannes Tõnu p., v. a. Roela vallav. 18. 12. 1919 a. nr. 410.
- Värdo, Helene Tõnu t., v. a. Roela vallaval. 17. 2. 1925 a. nr. 251/180530.
- Eihmann, Gustav Peetri p., v. a. Aaspere vallaval. 2. 11. 1920 a. nr. 1725.
- Vademann, Hermann Jakobi p., v. a. Aaspere vallaval. 4. 11. 1923 a. nr. 91.
- Tarum, Gustav Kristjani p., v. a. Püssi vallav. 1920 a.
- Pikka, Leena Mardi t., v. a. Rägavere vallaval. 28. 1. 1921 a. nr. 1116.
- Older, Liine Juhani t., v. a. Rägavere vallaval. 21. 3. 1922 a. nr. 1311.
- Pugri, August Andrese p., v. a. Valgamaak. pol. ülemalt 24. 8. 22 a. nr. 116.
- Kraus, Jüri Jaani p., v. a. Rägavere vallaval. 11. 12. 1919 a. nr. 74.
- Vedro, Johannes Jüri p., v. a. Rägavere vallaval. 21. 9. 1920 a. nr. 912.
- Saartson, Abram Mihkli p., v. a. Sauga vallaval. 8. 1. 20 a. nr. 336.
- Kluge, Liisa Jaani t., v. a. Hallinga vallaval. 1. 2. 1922 a. nr. 274.
- Rallmann, Riina Jaani t., v. a. Sauga vallav. 6. 5. 20 a. nr. 503.
- Schön, Anny Mardi t., v. a. Tõstamaa vallaval.
- Post, Liina Juliuse t., v. a. Uulu vallaval.
- Vares, Jaan, v. a. Reiu vallaval. 1920 a. nr. 60.
- Pärna, Paul Andrese p., v. a. Jäärja vallaval. 30. 12. 1919 a. nr. 603.
- Neppo, Johannes Karli p., v. a. Jäärja vallaval. 23. 11. 20 a. nr. 718.
- Veldermann, Helene, nr. 648.
- Ool, Olga, nr. 678.
- Punder, Tiina, nr. 368.
- Bremen, Mary, nr. 7160.
- Taevere, Anni, nr. 921.
- Kullerkupp, Eliise, nr. 539.
- Simson, Johan, nr. 178.
- Herbst, Ferdinand, nr. 19.
- Õun, Taavet, nr. 739.
- Mõistlik, August, nr. 642.
- Biiber, Harald, nr. 1029.
- Vahter, Marie, nr. 935.
- Roomeld, Rosalie, nr. 73.
- Vahter, Leena, nr. 244.
- Renter, Priidik, nr. 217.
- Tomingas, Abram, nr. 1216.
- Eemann, Mikkel, nr. 912.
- Mikkov, August, nr. 602.
- Kärp, Jüri, nr. 1416.
- Luuberg, Johan, nr. 1264.
- Seks, Eduard, nr. 63.
- Tendermann, Jüri, nr. 597.
- Rull, Anna, nr. 777.
- Rull, Jaan, nr. 512.
- Raagel, August, nr. 704.
- Indus, Paul, nr. 70.
- Domaschkin, Anatoli, nr. 1012.
- Voogel, Rudolf, nr. 479.
- Loigu, Karl, nr. 397.
- Rüütman, Jaan, nr. 990.
- Reinkort, Juuli, nr. 867.
- Paavel, Anton, nr. 23.
- Reinart, Johannes, nr. 33.
- Tiits, Magdalena, nr. 1358.
- Milder, Pauline Karli t., v. a. Võhmuta vallaval. 20. 6. 20 a. nr. 600.
- Klaase, Madis Jakobi p., v. a. Esna vallaval. 30. 5. 21 a. nr. 1212.
- Grauen, Amalie Johannese t., v. a. Paidel linna pol. ülemalt 23. 8. 20 a. nr. 2175.
- Kirspuu, Mart Johani p., v. a. Einmanni vallaval. 16. 4. 22 a. nr. 794.
- Mäehaus, Eلفriede Johani t., ajut. isikutunnist., v. a. Tallinna linna pol. I jsk. 6. 12. 24 a. nr. 8020.
- King, Jaan Jaani p., v. a. Veinjärve vallaval. 23. 4. 20 a. nr. 401.
- Raudsepp, Johannes Madise p., v. a. Kuksema vallaval. 14. 12. 19 a. nr. 256.
- Müür, Karl Jaani p., v. a. Kuksema vallaval. 7. 3. 22 a. nr. 948.
- Luik, August Jüri p., v. a. Kuksema vallaval. 28. 5. 20 a. nr. 521.
- Raamann, Otto Jüri p., v. a. Kuksema vallaval. 4. 12. 20 a. nr. 776.
- Rohikse, Heinrich Hansu p., v. a. Kuksema vallaval. 14. 12. 20 a. nr. 658.
- Uusveel, Rudolf Juhani p., v. a. Esna vallaval. 12. 11. 20 a. nr. 1060.
- Stokmann, Julius Eduard Jaani p., v. a. Veinjärve vallaval. 17. 1. 12 a. nr. 921.
- Karheiding, Eugenie Johannese t., v. a. Tartu linna pol. I jsk. 21. 10. 19 a. nr. 462.
- Lillepott, Voldemar Johani p., v. a. Kuksema vallaval. 10. 2. 25 a. nr. 490.